

סדנה לעיבוי כתיבה

בהשראת סדנת הכתיבה של הסופר האנגלי פיליפ גרוס

לפניכם תרגום חופשי של דבריו של הסופר פיליפ גרוס, שאותם תוכלו למצוא בכתובת
זו: http://www.youtube.com/watch?v=2v_ixR6dF6Q.

בסיום ההרצאה המתורגמת מוצעת פעילות לעיבוי הכתיבה.

לעתים הדבר הקשה ביותר שעל הכותב ללמוד הוא **לפקוח עיניים ולהביט**. הדבר
נשמע כה ברור, עד כי נדמה שמיותר להזכירו, אולם לצד כל התאוריות וטכניקות
הכתיבה לפעמים כל שיש לומר הוא: פקח את עיניך והבט, ואולי יהיה זה הדבר
היצירתי ביותר בכתיבה.

אם נצא מראשינו, ממחשבותינו, מרגשותינו ומעמדותינו ונשאל: מה יש שם בחוץ
בעולם שמסביבנו? יהא זה אולי הצעד הראשון.

פעם הנחיתי סדנת כתיבה בבית הספר והצעתי לתלמידים להביט מחוץ לכיתה. כולם
הביטו, ואחד התלמידים אמר: מה זה? אין בחוץ דבר!

האם? האין בחוץ דבר? האם אנחנו מרחפים בחלל?

כמובן, התלמיד התכוון לומר שאין בחוץ דבר שמישהו עשוי להתעניין בו.

אך כמובן, יש מליון דברים בכל מקום שאנו נמצאים בו. כל חדר שאתם נמצאים בו
עכשיו מלא ביותר פרטים משתוכלו לתאר ביום שלם, אם תתחילו לכתוב עכשיו. לכן,
יש לפקוח עיניים ולעתים גם אוזניים.

לפניכם שיר שהוא במובן מסוים שיר ילדים, אך הוא ללא ספק גם שיר למבוגרים
והרעיון שבו חסר גיל. שם השיר הוא: **The Living Room**.

החדר

הבטתי בחדר סביב .

הוא היה ריק.

אין כלום, בבית אין איש.

כמו ערב סגריר

או לחן בלי שיר

או בלון בלי אוויר

או מסמר על הקיר.

ובכל זאת, לא הייתי לבד.

אולי היה זה האופן שבו עמד כל דבר,

או שמא חרקה הרצפה שאריח אחד בה נשבר?

או אולי הרגשה מוזרה

שלמעלה מתוך התקרה

שמעתי קול דק של סיד מתקלף

שקרא:

"כל דבר מחפש תשומת לב!"

הוא אמר: "כל דבר רוצה להיות משהו".

הבסיס שפעם תמך במדף,

(רק אחד מתוך שניים כאלה

כבר רופף וחסר כל תועלת,

אך עוד שם, למרבה הפלא)

לחש:

"תודה, על עצמי אוכל להעיד:

שום דבר לא שותק לגמרי תמיד!"

אך אתה מעולם לא הקשבת ממש.

מושב השרפרף

מעל שלוש רגליו

אמר:

"אני זה לא זה, אני זה **אני**

אני לא **דבר!**"

ועל הרצפה בכלל מי חושב?

כל אחד רוצה להיות משהו,

כל דבר מחפש תשומת לב.

סכין החמאה במגירה חשוכה במטבח

מאז מלחמת העולם השנייה הוא חבוי שם, בודד ונשכח

וחולם שהוא חרב לוחם סמוראי בלתי מנוצח.

דבר לא משמים מכדי להזכיר,

לא שולי מכדי להבחין בו:

אולי הוא קשה, או מצולק או שחוק

אך ישבן משורר עם מכנס די הדוק

עליו פעם ישב וכתב את שיריו.

"שרוט אותי" לחש העיתון והסביר

"לי סודות שאינני רוצה להסתיר".

"סמוך עליי" אמר אז הוו;

"הבט!" אמר החלון מתחתיו,

והספר החרה-החזיק אחריו -

בחוץ יש עולם גדול ורחב.

והספה המלאה גבשושיות במסעדה

צופנת סיפורי עבר בעומק ריפודה

כמו תשבץ לא גמור,

רובה פלסטיק שבור,

וכרטיס של פייס

(שזכה בהימור?)

וצימוק או שניים

מלחמנייה בת שנתיים
או חטיף מגרה או פירור.
כי כל אחד רוצה להיות משהו,
וניתן לחקור כל פינה ולגלות:
כתם עובש פעוט
שיספר בפירוט
כיצד זה להיות זקן וגלמוד.
ונורת מאה וואט
שנראית כה שמחה,
אך אולי היא פוחדת מהחשיכה?
טלפון בסלון שיש לו חבר,
אך אינו מצליח עמו לדבר.

שום דבר לא אוהב
לא גדול לא קטן
לחיות ללא תשומת לב.

לכן, הסתכלו סביב בחדר שבו אתם נמצאים עכשיו. יש בו דבר, שאיש לא ראה אותו
לפניכם, מסתורי ככל שיהיה, והוא מבקש להשמיע את קולו. אם שמתם לב אליו,
משמעות הדבר היא שהוא זקוק לכם ככותבים כדי להשמיע את קולו.

זהו החלק השני של תרגיל הכתיבה שלנו: ראשית, הביטו. לאחר מכן התבוננו
כמקשיבים, ולבסוף השתמשו בקול הכותב שבכם, שישמיע את קולו של הדבר שרק
אתם שמתם לב אליו. למשל, תוכלו להביט בתקרה, ושם, מפני שהבניין ישן מאוד,
תוכלו לשמוע חריקה. הנה דוגמה לטקסט שהוא תוצאה של משחק זה:

אני הוא סדק עכבישי
מפלס דרכי מפינת התקרה. כל כך לאט עד שעין אדם אינה יכולה לראות.
אתה מוכן? אם כן, אתחיל:
סנטימטר אחר סנטימטר, לעבר היעד. לאן?
ופתאום – התרסקות!
... הכנסתי את השמש פנימה!
ועכשיו תוכלו לשחק בעצמכם!

(© תרגמה מאנגלית: חותי בשרי)

תרגילים לעיבוי הכתיבה

לפניכם מספר תמונות. התבוננו בהם היטב ובצעו את המשימות שאחריהם.

וינסנט ואן גוך / חדר בארל

2. יוסף זריצקי, 'פנים עם כיסא', 1931, עיפרון וצבע מים על נייר, 51x71, אוסף חנה מינסקי, חל אביב

א. כתיבת תיאור – דיווח

בחרו באחת התמונות ודמיינו שהתרחש בה אירוע כלשהו. התבוננו היטב בפרטים המצויים בה, בצבעים, בגדלים ובסדר ותארו את זירת האירוע לפרטיה.

ב. תיאור לשם כתיבת טיעון

אתם מעוניינים להביע את עמדתכם בעניין מצוקת הדיור ובעניין הדרישה לצדק חברתי. בחרו באחת התמונות והשתמשו בתיאור פרטיה כפתיחה המדגימה את המציאות שאתם רוצים להתייחס אליה. שבצו את טענתכם בתחילת התיאור או בסופו. (שימו לב: ניתן לבחור כל אחת מהתמונות ולא רק את תמונת האוהל הקשורה למחאה!)

ג. תיאור לשם כתיבה שכנועית (פרסומת)

בחרו פריט מאחת התמונות, תארו את פרטיו ונסו לשכנע את נמעניכם לקנותו.

ד. תיאור בכתיבה יצירתית

בדומה לשיר ששמעתם בתחילת השיעור – בחרו באחת התמונות, התבוננו היטב בפרטיה ובחרו פריט אחד מתוכה המבקש להשמיע את קולו. עזרו לו!

כגיבה מהנה!